

невідомо, чи буде вона прийнята до розгляду, чи ні (наприклад, повернена без розгляду згідно зі ст. 63 ГПК України, відмовлено у прийнятті позову відповідно до ст. 62 ГПК України тощо).

Так, у США обов'язково повинні бути надані позовна заява, пояснення (заперечення) на неї відповідача й аргументи позивача проти зустрічного позову, якщо така зустрічна вимога заявлена. При цьому можливість коректування початкової позовної заяви та зміна заперечень або не допускається, або обмежується.

Вважаю, що на стадії подання відзиву на позов проводиться ґрунтовна підготовка до майбутнього процесу. Відзив може формуватися за тим самим принципом, що й позовна заява. Тобто це може бути позовна заява навпаки, де на кожен обставину позовної заяви відповідач подає свої заперечення. Відповідач вільний у формі свого волевиявлення, а тому може викласти свої заперечення й у будь-якому іншому порядку. Важливо, щоб вони були прозорими та зрозумілими для суду, а в необхідних випадках – підкріплені відповідними доказами. З вищевикладеного можна зробити висновок, що обов'язкове подання письмових заперечень у формі відзиву на позовну заяву доцільно ввести і в Україні для полегшення роботи суду та обґрунтованості позиції відповідача до позову.

Список використаних джерел:

1. Подцерковний О.П., Квасніцька О.О. Господарське процесуальне право: Підручник. – Х.: Одісей, 2012. – 400 с.
2. Васильев С.В. Хозяйственный процесс: Учебное пособие для подготовки к зачету и экзамену. – Харьков: Эспада, 2007. – 256 с.
3. Харитоновна О. І. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України. – К.; Істина, 2008. – 282 с.

Запорожець Д.М.

студентка,

Полтавський юридичний інститут

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕЙДЕРСТВА В УКРАЇНІ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ЙОГО ПРОТИДІЇ

Значною проблемою для стабілізації економічного розвитку України та залучення іноземних інвестицій, на думку багатьох експертів, стає поширеність випадків рейдерства, що розхитує правову основу держави, яка проголосила приватну власність

непорушною, та що виливається в механізм корупційного нищення суддів і правоохоронних органів, збиває з нормального робочого ритму підприємства та нищить основи безпеки функціонування малого, середнього і навіть великого бізнесу в цілому.

Проблеми розвитку, та прояву рейдерства в Україні висвітлені у наукових працях І. Голованя, Д. Доброго, М. Соколова, М. Іл'яшева, І. Зайцева. Результатом дослідження вчених стало визначення розвитку рейдерства, визначення його стратегії, особливості національного рейдерства. Поряд з тим, варто зауважити, що питання прояву рейдерства в Україні потребують подальшого дослідження в зв'язку з тим, що воно набуває все більш нових проявів і форм.

Мета дослідження полягає у визначенні особливостей прояву рейдерства в Україні, його впливу на економічний розвиток держави та розробленню способів його запобіганню.

Актуальність теми дослідження полягає найперше у тому, що характерною рисою новітньої історії розвитку вітчизняного бізнесу є дедалі більша кількість операцій зі злиття й поглинання суб'єктів господарювання, яка часто проявляється у досить агресивній формі так званого недружного поглинання або рейдерства. Останнє нині поширилось в Україні настільки масштабно, що стало створювати певну загрозу економічному розвитку держави та впливає на суспільно-економічну безпеку підприємства.

Термін «рейдерство» походить від англійського «raid» (дослівно «набіг», «раптовий напад»), але як не дивно, як в законодавчій площині України, так і в економічній науці, поки що відсутній єдиний підхід до розуміння поняття «рейдерства».

В Україні ж вперше термін «рейдерство» був використаний в Указі Президента України № 103/2007 від 12 лютого 2007 р. «Про заходи щодо посилення захисту права власності», а утворена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2007 р. № 257 міжвідомча комісія дістала назву Міжвідомчої комісії з протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств, проте легальний термін для позначення цього явища і досі не встановлений [1].

Однак в правовій доктрині під рейдерством найчастіше розуміється недружнє, з використанням прогалин цивільного та господарського законодавства, спрямоване проти волі власника, захоплення чужого майна на користь іншої особи, встановлення над майном, в юридичному і фізичному розумінні, повного контролю нового власника, що часто здійснюється з використанням корумпованості чиновників та застосуванням сили.

Але варто розуміти, що поняття «рейдерство» має і широке економічне значення, відмінне від юридичних форм реорганізації юридичних осіб. Таким чином, його можна визначити як отримання

особою або групою осіб корпоративного контролю над підприємством через отримання необхідного пакета акцій або частки статутного капіталу, що забезпечує такий контроль. При цьому під корпоративним контролем розуміють здатність впливати на товариства через право на участь в управлінні справами товариства [2].

У свою чергу поглинання поділяють на дружні, коли корпоративний контроль переходить до поглинача добровільно, за домовленістю з контролюючими акціонерами та за згодою органів управління, та недружні, коли поглинач отримує корпоративний контроль взагалі без згоди контролюючих акціонерів та органів управління або контролюючі акціонери вимушено передають корпоративний контроль поглиначу під його тиском.

Специфікою поширення даного явища в Україні є те, що доволі часто для рейдерського захоплення підприємств використовуються силові та незаконні методи. Більше того, на даний момент сама судова система України виявилася співучасницею недружніх злиттів і поглинань, а суддя став ключовою фігурою. Саме від рішення, яке буде ухвалено суддею, залежить доля не тільки великих, але й більш дрібних підприємств. При цьому притягнути до відповідальності суддю, який ухвалив рішення на користь рейдера досить важко, оскільки його рішення начебто прийняті відповідно до закону, що пов'язано із недосконалістю закону, що є першою проблемою в боротьбі з рейдерством.

Якщо ж говорити про способи, які використовуються рейдерами при захопленні підприємств, то в першу чергу виділяють захоплення через акціонерний капітал, що активно використовується на підприємствах власником якого є трудовий колектив. При цьому відбувається скуповування акцій в кількості необхідній для скликання загальних зборів, зазвичай це 10 – 15%, що доволі легко здійснити через встановлення високих цін за акції. Після цього на загальних зборах змінюється керівництво і підприємство переходить в руки нового директора.

Ще одним методом є відібрання власності через кредиторську заборгованість. Суть полягає в тому, що прострочені борги підприємства скуповуються в дрібних кредиторів за низькими цінами, а потім консолідуються й пред'являються до одночасної виплати. Нездатність підприємства розрахуватися за своїми обов'язками дає підстави для початку процедури банкрутства або санації, де головна діюча особа – арбітражний керуючий, якого, як правило, рейдери просто можуть підкупити [3].

Також доволі часто використовується тиск на директора і менеджерів підприємства з метою приведення підприємства до стану краху з подальшою його купівлею.

Зважаючи на те, що, по суті, наведені способи не досить складно втілити в життя – поширення рейдерства є закономірним процесом. Варто зазначити, що в більшості європейських країн давно прийняли спеціальні закони проти рейдерів (в Україні їх не те, що не прийняли – не існує навіть подібних законопроектів, за винятком відкликаного проекту Закону «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за захоплення підприємств (рейдерство)» № 3300) [4].

Дивлячись на критичність ситуації, відповідні законодавчі зміни потребують негайного внесення до цілого ряду законів. При цьому основу має становити принцип при якому на боці власника має виступати держава, але водночас ми маємо розуміти, що злиття й поглинання – це цілком нормальний процес перебудови ринку, а тому важливо максимально збалансувати ситуацію, щоб прийняття даних змін в галузі корпоративного права не стало перешкодою згаданих вище економічних факторів процесів поглинання.

Наразі указом Президента України від 19 березня 2014 року № 313/2014 «Про посилення протидії рейдерству» встановлені вимоги щодо проведення необхідних заходів щодо посилення протидії рейдерству та посилення захисту права власності: збирання необхідної інформації, підготовка пропозицій щодо вдосконалення механізмів такої протидії, створення відповідної робочої групи, посилення прокурорського нагляду за додержанням законів щодо протидії протиправному поглинанню та захопленню суб'єктів господарювання, позбавленню права власності. Отже, є надія, що згодом в Україні буде створено ефективний механізм протидії незаконному злиттю та поглинанню суб'єктів господарювання.

При цьому як зазначалося вище, однією із головних ознак рейдерства в Україні, є його зв'язок із адміністративним ресурсом: правоохоронними органами, органами державної влади і органами місцевого самоврядування. Тому необхідно створити ефективні механізми для унеможливлення їх використання в таких цілях, що, в першу чергу, потребує проведення ефективної політики протидії корупції. Зокрема, в даному контексті, доцільно буде висловити думку про одночасну необхідність створення відповідного державного органу, який би займався питаннями захисту інтересів прав власників на ринку корпоративних прав та створити реєстр рейдерських судових рішень.

Також необхідно забезпечити максимальну прозорість і ефективність діяльності суб'єктів господарювання, які можуть зробити підприємство фактично невразливим до рейдерів, що на мою думку є найбільш ефективним заходом протидії.

Отже, можна узагальнити, що в Україні рейдерство дійсно є надзвичайно актуальною проблемою, яка набирає статусу загрози

національній безпеці України. Через нестійкість, корумпованість державних органів, прогалин у законодавстві, несформованих інституцій прав власності такий феномен в Україні не лише виникає, а набирає високих «темтів зростання». І хоча в розвинених країнах рейдерство є ефективним інструментом впливу на неефективні підприємства, у нас – це інструмент перерозподілу власності та особистих інтересів. Тому необхідні реальні заходи, в першу чергу законодавчі, щодо ефективного захисту від рейдерства та подолання зростаючої його тенденції, які матимуть комплексний характер разом із наведеними вище пропозиціями.

Список використаних джерел:

1. Варналій З. Основні передумови та шляхи подолання рейдерства в Україні [Електронний ресурс] / З. Варналій, І. Мазур. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/juli/1.htm>.
2. Беліков Олег. Рейдерство в Україні – реалії сьогодення. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2638>.
3. Р. В. Суботник. Рейдерство в сучасній Україні. // Проблеми цивільного і господарського права. – 2011. – 10. – С. 82 – 84.
4. Васильчак С.В. Особливості прояву рейдерства в Україні. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 19.11

Калашнікова І.В.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПТОВОГО РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ УКРАЇНИ

Регулювання ринку електричної енергії для будь-якої країни світу є одним з найпріоритетніших завдань на шляху забезпечення економічної безпеки держави. Досягнення цієї мети має бути реалізовано встановленням таких юридичних правил та рамок існування цього ринку, які б забезпечували надійне виробництво та постачання електричної енергії її споживачам в умовах ринкової економіки та різноманітності учасників правовідносин, серед яких є як органи державної влади, так і окремі господарюючі суб'єкти.

Основою правової бази функціонування оптового ринку електричної енергії є Закон України «Про електроенергетику». Це є базовий нормативно-правовий акт для електроенергетичної галузі країни, який відіграє основну роль у регулюванні на оптовому ринку